

Kodály Zoltán

Vessünk gátat kiejtésünk romlásának!
(részlet)

Egyetlen nyelv van itt, amelynek kiejtését nem gondozza senki: a magyar. Vagy azt hiszik: úgyis tudja mindenki; vagy azt, hogy mindegy: akár jól, akár rosszul ejtjük, csak megértjük egymást. A gondozás hiánya meg is látszik: aki nyitott füllel jár a magyar életben, tudja, mennyire megromlott a magyar kiejtés. A kiejtés csak kísérő tünete az általános nyelvromlásnak.

Semmi sem jellemző annyira egy nyelvre, mint sajátos hangja. Olyan ez, mint a virág illata, a bor zamata, a zománc, az opál tize. Megismerni róla a nyelvet már messziről, mikor a szót még nem is értjük. Minden nyelvnek megvan a maga hangszíne, tempója, ritmusa, dallama, egyszóval zenéje. A magyarét egyre többen fűjják hamisan.

Tudjuk: a leírt betűnek majd minden nyelvben más a hangértéke. Mennél különbözőbb két nyelv hangrendszerre, annál nehezebb mind a kettőt egyformán jól beszélni. Mielőtt tehát arra törekszünk, hogy az angolt angolosan, a németet németesen beszéljük, próbáljuk a magyart magyarosan, minden idegen mellékel nélkül beszélni.

A magyar hiejtést is tanulni kell, még született magyarnak is. Ha nem csiszolja, üjítja folytonosan: beroszdasodik. Ha nyelvünk hangszavát repedt fazékka engedjük szillen, ne csodálkozzunk, ha senki sem hallgat ránk, és elmerülünk a népek tengerében.

1938